

CO₂:

Den lige vej til et bedre klima

Post Danmark sparer flere millioner kilometer om året ved at planlægge postruterne smartere. Det er et oplagt eksempel på, at økonomi og miljø godt kan gå hånd i hånd

Af Jesper Winther Andersen

Post Danmark har et værktøj til at optimere udlægningen af ruter på land og i by. Værktøjet begrænser antallet af kørte kilometer i forhold til de givne forudsætninger og bygger på et geografisk informationssystem, som samler og bearbejder digitale landkort. Dernæst sammenkøbes disse oplysninger med informationer om afleveringssteder i Danmark. Da det prisbelønnede system var endeligt implementeret i 2007, havde det reduceret antallet af kørte kilometer i bil med 2,5 mio. km. Systemet benyttes i dag til løbende at effektivisere Post Danmarks ruter og antallet af kørte kilometer. Og systemet bruges tillige til ruter, som betjenes på cykel eller til fods.

-Vi udviklede systemet for at begrænse vores omkostninger. Hvis man sammenligner værktøjet – som vi kalder TOR (Transport- og Ruteoptimering) – med et navigationsanlæg i en bil, hvor man i nogle udgaver kan vælge mellem flere rute-profiler, så er vores udgangspunkt, at vi vælger den mest økonomiske rute, forklarer Martin Lykke Mortensen, der er postfuldmægtig og såkaldt applikationsejer i Post Danmark. Han har således ansvaret for TOR.

Det er især vigtigt at optimere transporterne til yderkantssområderne for at holde miljøpåvirkningen pr. forsendelse nede. Det gælder især, når konkurrencen skærpes for omdeling af postforsendelser på de dele af markedet, hvor logistikken er mere enkel, og hvor ressourcebehovet er lavt. De mange breve, som Post Danmark omdeler i byområderne, er med til at holde den gennemsnitlige miljøbelastning pr. forsendelse nede, mens de relativt få forsendelser i tyndt befolkede områder trækker i den anden retning.

-Som sagt var udgangspunktet for udviklingen af TOR at begrænse omkostningerne og dermed gøre os mere konkurrencedygtige. Det er ikke altid, at et ønske om en besparelse går hånd i hånd med et



-Miljøarbejde handler om at se mulighederne og bruge dem. TOR-systemet er et godt eksempel på, at man ved at tænke smartere kan opnå store gevinster, siger Søren Boas, der er manden bag et europæisk initiativ til et samarbejde mellem landenes postvirksomheder. Målet med samarbejdet er at reducere den samlede CO₂-udledning fra postvirksomhederne med 10 procent i løbet af fem år

ønske at være miljøvenlig. Men når vi som udgangspunkt bruger parameteren, at ruten skal være så økonomisk som mulig, så får vi som tillægsgevinst, at den også er optimal i hensende til miljøet og dermed klimaet, pointerer Martin Lykke Mortensen, der mener, at Post Norden årligt har reduceret sit kørselsbehov med 4-5 procent ved at bruge TOR-systemet.

Tænk smartere

TOR-systemet tilrettelægger i dag omdelingen af post hurtigere og bedre end den tidligere manuelle planlægning. Det sker på basis af, at TOR's omfattende database rummer informationer om alle postruter og samtlige tre millioner postadresser i Danmark. Kort & Matrikelstyrelsens meget detaljerede data om veje og stier er blevet suppleret med tusinder af nye veje og stier. Databasen er baseret på Oracle, og i det geografiske informationssystem (GIS) er hver eneste adresse defineret som en XY-koordinat. Dermed kan TOR beregne den hurtigste udbringning af posten - hvad enten det sker på cykel, i bil, til fods eller i kombinationer af de forskellige transportformer. Optimeringen af postruter tager altid udgangspunkt i de eksisterende ruter, og først når disse ruter er komplet genskabt i TOR sættes en genberegning i gang.

-I starten kunne nogle måske

opfatte det som en slags "Stoppers-kontrol", og der var oprindeligt modstand blandt postbudene mod den elektroniske løsning. Men i dag er modstanden mange steder afløst af noget nær et krav om, at alle ruter skal optimeres i TOR, forklarer Martin Lykke Mortensen.

TOR har hjulpet med til at gøre postbudenes hverdag lettere. Det er blevet lettere at planlægge ændrede ruter på dage, hvor der er mindre post og dermed behov for færre bude. Systemet kan også tage hensyn til postbude på deltid og i skånejob.

Post Danmark bruger også systemet til at optimere postruter på landet, så der skal køres færre kilometer i biler. Det sparer brændstof og mindsker samtidig miljøbelastningen. TOR tager hensyn til transportform (cykel, bil, gang samt kombinationer), depotlevering, og indsamling af post og pakker. Systemet bidrager til minimering af ineffektivitet og overtid. Der ud over giver systemet mulighed for at lave fremskrivelser og forudsigelser.

TOR-systemet har siden 2005



Post Danmark har netop udsendt en brochure til husstandene, hvor man kan tilvælge at få lagt sin pakkepost et aftalt sted, hvis man ikke er hjemme. Ordningen kaldes "Modtagerflex". Bortset fra, at kunderne slipper for ærgrelsen over ikke at have været hjemme og derfor skal rundt om posthuset for at hente pakken, så ligger der en stor miljøgevinst i ordningen. Der spares mange kilometer, når et stort antal private biler ikke skal startes for at køre på posthuset. I en tid, hvor flere og flere bestiller varer på Internet og får dem leveret af Post Danmark, kan der meget vel være tale om en væsentlig miljøgevinst med "Modtagerflex"

således vist sin værdi, og optimeringen af ruterne er godt på vej til at tjene investeringen i systemet hjem.

-TOR har ikke til hensigt at gøre postudbringningen hurtigere, men smartere. Med til det smarte hører så, at TOR også tilgodeser miljøet og dermed klimaet, understreger Martin Lykke Mortensen.

TOR-systemet bidrager således til, at Post Danmark kan nå sine ambitiøse miljømål.

-Vi har utallige indsatsområ-



BÆREDYGTIGHEDSRAPPORT 2008
POST DANMARK KONCERNEN



Når man nærlæser den meget interessante "Bæredygtighedsrapport 2008" fra Post Danmark, finder man et lille afsnit, hvor der står, at Post Danmark har indført et GIS-system til planlægning af postruter. Denne oplysning dækker over, at der på årsbasis spares 2,5 millioner kilometer gennem smartere planlægning af postudbringningen

der, og det er oplagt, at det nærmest er en miljømæssig foræring, når man ved at være smartere i sin planlægning kan reducere antallet af kørte kilometer i den størrelsesorden, som der er tale om, siger miljøchef i Post Danmark Søren Boas til MILJØ MAGASINET.

I 1996 kunne Post Danmark

ser. Dette er lykkedes fra 2007 til 2008. Den samlede miljøbelastning faldt betydelig mere end den mindre afsætningsnedgang på ca. en pct., som året bød på. Det samlede resultat blev, at miljøeffektiviteten sidste år blev forbedret med knap seks pct.

-Vi har altså forbedret vores miljøeffektivitet med ca. 50 procent, og vores mål er at opnå en yderligere forbedring på 8% frem til 2012. TOR-systemet giver sit bidrag, fastslår Søren Boas.

Dansk miljø-initiativ

De europæiske posttjenester er kommet til den konklusion, at de ikke kan ignorere det stigende politiske momentum bag debatten om klimaændringer. Derfor har organisationen POSTEUROP opstillet mål for reduktion af CO₂-emissioner for de næste årtier. Ifølge de seneste undersøgelser udgøres 70 procent af den samlede miljøbelastning fra postvirksomheder i Europa af deres drivhusgasemissioner. Halvdelen af disse CO₂-emissioner kommer fra vejtransport, mens også luftfart og energiforbrug i øvrigt bidrager betydeligt. Der er imidlertid store muligheder for yderligere at reducere miljøbelastningen og CO₂-emissioner inden for postsektoren. Derfor har POSTEUROP's Miljøarbejdsgruppe besluttet at iværksætte en reduktion af drivhusgasser gennem et særligt program og opfordrer POSTEUROP-medlemmerne til at tilslutte sig initiativet. Fordelene er såvel økonomiske som regulerende, videnskabelige og samfundsmæssige: Økonomisk opnår postvirksomhederne at bruge mindre

brændstof og begrænse deres energi- og ressourceforbrug. Når vi taler om en regulerende effekt, er det ved at foregribe implementeringen af "grøn" regulering, hvad vi nok på danske vil kalde grønne afgifter. De videnskabelige gevinster opnås ved at fremme forskning og udvikling og innovative teknologier. Det samfundsmæssige aspekt ligger i, at postvirksomhederne får godvill, når de lever op til deres sociale ansvar.

-Det forventede resultat af det europæiske samarbejde er, at deltagerne i programmet opnår en gennemsnitlig reduktion i CO₂-emissioner på 10 procent i løbet af de næste fem år, forklarer Søren Boas, der har en god grund til at være særlig interesseret i det Europæiske program, da det i bund og grund er etableret på et dansk initiativ. Eller for at være mere præcis: På hans initiativ.

-Den korte forklaring på, hvorfor det europæiske initiativ er logisk, er, at vi kan udveksle erfaringer. Vi er for eksempel langt fremme i Danmark med miljøindsatsen, og det er jo naturligt, vi deler vores viden med kollegerne. Der er ingen grund til, at man skal opfinde den dybe tallerken flere gange. For at nævne et eksempel, så er postvæsenet i Frankrig ganske gode til at bruge el-biler i deres distribution, og her kan vi andre lære noget. Postvæsenet i hvert land kan bidrage med områder, hvor de har gjort en særlig indsats, og samlet set vil det give meget fine resultater, når vi arbejder sammen og trækker i den samme retning, pointerer Søren Boas.